

Jogász szakok párhuzamos értékelése Pécsi Tudományegyetem (2006/4/IV/11. sz. MAB határozat)		Akkreditációs minősítés	
Szak megnevezése: jogász	Oktatók száma: 104 teljes munkaidőben 84	Nappali tagozat	A
Képzési szint: egyetemi alapképzés	Hallgatók száma: nappali 1634 levelező 1779	Levelező tagozat	A

Szöveges értékelés:

A pozsonyi Erzsébet Egyetem az I. Világháborút követően települt át a baranyai megyeszékhelyre. A Pécsi Tudományegyetem (PTE), a keretei között működő Állam- és Jogtudományi Karral (ÁJK) együtt – csakhamar az ugyancsak trianoni indíttatású soproni universitással - együtt vált a dunántúli régió meghatározó szellemi központjává. A jogász egyetemi alapképzést tekintve Dunántúlon az utóbbi években győri székhelyű képzési hely létesült.

Pécsett jelenleg közel harmadfélezer joghallgató tanul. A Látogató Bizottság által vizsgált években a PTE ÁJK hallgatóival kapcsolatban a mennyiségi hanyatlás egyes jelei mutatkoznak. Mind a két tagozaton az utóbbi öt évben csökkenő tendenciát mutat a jelentkezők száma, ugyanígy a nappali tagozaton az első helyen jelentkezők, továbbá a felvételi ponthatárok és diplomát szerettek száma. A részleges recesszió mögött demográfiai tényezők, valamint Győr és más képzési helyek elszívó hatása gyanítható. A kevésbé felkészült hallgatók képzettségi szintje, illetőleg általános felkészültsége csökken. Ugyanakkor öröndetes az államilag elismert nyelvvizsgálóval rendelkezők számarányának fokozódása a nappali tagozatra jelentkezők körében.

A fenti adatokkal és minőségekkel jellemezhető hallgatóság oktatása 104 oktatóra hárul, akik közül a PTE ÁJK 84 személyt teljes munkaidőben foglalkoztat. A nyelvtanárokat leszámítva a minősített oktatók aránya mintegy 40 %-os. A vezető oktatók csaknem mindegyike teljes munkaidőben a PTE ÁJK alkalmazottja. Megállapítható továbbá, hogy a főtárgyak tantárgyfelelőseire vonatkozóan a MAB által támasztott elvárások maradéktalanul teljesülnek. A közalkalmazotti jogviszonyban a régió gyakorlati szakemberei közül többen megbízási szerződés alapján kapcsolódnak be az oktató, illetve vizsgáztatói feladatok teljesítésébe.

A nappali tagozatos képzésen kívül e Karon is folyik levelező tagozatos képzés, éspedig három szekcióban, az alapdiploma jellegétől függően. Ez ugyanis részben a tantárgyi struktúrát meghatározó tényező. Szerteágazó a Kar szakirányú továbbképző tevékenysége is.

A szakfelelős, aki az MTA doktora, tanszékvezető egyetemi tanár és az MTA Jogtudományi Bizottságának alelnöke, nem azonos a dékánal.

A pécsi képzési hely kiemelkedően jó infrastruktúrával, ezen belül jó minőségű munkahelyi és oktatási tárgyi feltételekkel rendelkezik. A Közgazdaságtudományi Karral közös könyvtárának állománya 54 ezer kötet. A könyvtárba 349 féle folyóirat jár, ebből 163 külföldi.

A PTE ÁJK működésében **külső korlátként** jelenik meg egyfelől a romló demográfiai helyzet, illetve a többi képzési hely által fenntartott versenyhelyzet, másfelől a jogász pályák erős telítettsége.

A pécsi jogászképzés **erősségei** között említendők a következők:

- kari szintű szabályozás átfogó, kellően részletező jellege;
- a kari oktatók növekvő hányadának hazai, sőt nemzetközi reputációja;
- a kitűnő tárgyi környezet;
- a Kar kiterjedt nemzetközi kapcsolatai;
- a Kar intenzív kiadói tevékenysége,
- az MSZ EN ISO 9001:2001 szerint tanúsított minőségbiztosítási tevékenység;
- Társadalmi Tanács néven a felhasználói kör képviselőiből álló testület létrehozása és működtetése.

Impresszionáló volta ellenére a PTE ÁJK **gyenge pontjai** közé tartozik az oktatási formák és diszciplínák eltúlzott bősége. (A kötelező tárgyakon kívül 72 kötelezően választható és 81 szabadon választható tárgyat hirdet meg a fakultás. Ehhez járul még a levelező tagozatos képzés, továbbá a szakirányú továbbképzések egész sora.) Mindez az oktatók – általuk is felpanaszolt – túlterheléséhez vezet, továbbá – elsősorban a levelező tagozaton – még ahhoz is, hogy un. nem kontakt órákat vezettek be. (Ezek a hallgatói munkára épülnek, ám a hallgatói teljesítmény értékelésének megbízható rendszere nem épült ki.) A túlzott mértékű elfoglaltság miatt a kötelező tárgyak közel egy harmadát fokozattal nem rendelkező oktatók tartják.

Az **előrelépés lehetőségét** az intenzív működés erőteljes korlátozásával az intenzív kibontakozás nyújthatja. Ennek eszköze lehet – a képzés általános (alapozó) jellegének sérelme nélkül a képzés második felében annak biztosítása, hogy főbb szakirányok meghatározásával (nem pedig parttalan és a belső kohéziót jórészt nélkülöző tárgy-túlkínálattal) elégítsék ki a joghallgatók egyes jogterületek iránti fokozott érdeklődését. Az intenzív fejlesztés érdekében a „legfontosabb publikációk” számára színvonalasabb megjelenési fórumot kell találni, mint a Pécsi Határőr Tudományos Közlemények, vagy a kaposvári „Jogi beszélgetések”. Végül – a Kar szerteágazó nemzetközi szerződéses kapcsolatait mozgósítva – az egyensúlyi helyzethez közelítő állapotot kívánatos kialakítani a külföldre látogató pécsi és a Pécsre érkező külföldi oktatók arányát illetően, abban a perspektívában is gondolkodva, hogy a PTE ÁJK egyfajta nemzetközi regionális központtá válhat. Ennek alapjai már látszanak.

A PTE ÁJK-t **veszélyeztető tényezők** általános jellegűek. Ilyenek: a fiatalság népességfogyása, a nyolc jogi kar léte, a pálya megközelítőleg telítettsége, az egyetem anyagi gondjai, a felsőoktatásra vonatkozó jogi szabályozás sűrű változásai és annak jövőbeli bizonytalansága, ideértve az állami finanszírozás rendszerét is.

A PTE ÁJK a MAB akkreditációs követelményeinek megfelel.

Jogász szakok párhuzamos értékelése Pécsi Tudományegyetem (2006/4/IV/20. sz. MAB határozat)		Akkreditációs minősítés	
Doktori Iskola <u>megnevezése:</u> Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola 10 alprogram	<u>Oktatók (témavezetők) száma:</u> 16 (24) <u>Hallgatók száma:</u> nappali 14 levelező: 86 Belügyi dolgozók képzése: 23	Nappali tagozat:	A
<u>Képzési szint:</u> Doktori képzés		Levelező tagozat:	A

Szöveges értékelés:

A PTE-ÁJK-án jelentős múltra tekint vissza a doktori képzés, amely – a biztos szakmai és infrastrukturális feltételekre építve – nemcsak megtartotta, de folyamatosan fenntartja a doktori képzés „hagyományos” rendszerét, ugyanakkor a modern kor és tudomány igényeinek megfelelően újabb képzési programokat, tanterveket is beépített a doktorandusz hallgatók képzésébe. A doktori képzés személyi és szervezeti feltételei, valamint annak szabályozási háttere biztosított, így mind a doktorandusz hallgatók felvétele, mind a fokozat-odaítélés folyamatosan történik.

Doktori képzés sajátosságai:

A PTE-ÁJK-án hallgató diákok száma az utóbbi tíz évben – nyilván a központi finanszírozás sajátos szabályai, valamint az Egyetem fokozatosan romló pénzügyi helyzete miatt – jelentősen megemelkedett, amely alapján mára az ország egyik legnagyobb ilyen intézményévé vált. Ez a körülmény természetesen kihatott a doktori képzésben részt vevők létszámára is, amely az utóbbi öt évben két és félszeresére növekedett. A szervezett doktori képzésben részt vevő oktatóknak csak egy része - teljes, vagy részmunkaidőben - a Karon alkalmazott elméleti és/vagy gyakorlati szakember, az oktatók másik része többnyire meghívott gyakorlati szakember, akik munkájukkal a doktori képzés külső elismertségét erősítik. A szervezett doktori képzés mellett – a kiadott doktori fokozatokra figyelemmel - meghatározó az egyéni felkészülésben résztvevők aránya is, amelynek indoka részben a PTE-ÁJK „tudományos vonzásának” ellen állni nem képes, elsődlegesen gyakorlati szakemberek munkájának fokozat-odaítéléssel történő elismerése és támogatása, másfelől a Kar földrajzi és tudományos régióban betöltött központi elhelyezkedése és patinás múltja.

Erősségek:

A tanrendben szereplő kontakt órák lefedik a főbb jogterületeket, azokat mind elméleti, mind gyakorlati szempontból elismert szakemberek oktatják. A Doktori Iskola jól hasznosítja a Kar külföldi kapcsolatait, így a külföldi oktatók képzésben való részvétele folyamatosan biztosított. Külön kiemelendő a Jogi informatikai alprogram, amely az országban elsőként és eddig egyedülként került kialakításra, és amelynek tudományos igénye, „kutatói lendülete” példa értékű. Új, ugyanakkor remélhetőleg a jövőre nézve hagyományt teremtő kezdeményezésként 2004-ben megjelent a doktorandusz hallgatók első tanulmánykötete,

amely minőségi lehetőséget biztosít a hallgatók saját kutatási eredményeinek publikálására. A képzés szabályozottsága rendezett, megfelel a jogszabályi követelményeknek.

Az infrastrukturális feltételek az átlagosnál jobbak, azok alapvetően biztosítják a doktori képzés – graduális szintű képzéstől eltérő – igényeinek kielégítését. Külön kiemelendő a Kar, s azon belül a doktori képzés rendelkezésére álló informatikai háttér és annak modern – a kor követelményeinek eleget tevő – elhelyezése, valamint a folyamatosan bővülő – jelentős állománnyal rendelkező – könyvtári háttérszolgáltatás.

Problémák:

A jól szabályozott és működő doktori képzés, valamint az átlagosnál jobb infrastrukturális feltételrendszer mellett alapvető problémák támaszthatók a szervezett doktori képzés rendjével szemben. A doktori képzésről szóló jelenleg hatályos kormányrendelet kötelező jelleggel írja elő a kontaktóra formájú iskolarendszerű képzés megszervezését és fenntartását, amely nappali tagozaton félévente 60 kontaktóra teljesítését követeli meg. A PTE-JÁK által benyújtott önértékelésben szereplő, illetve a doktorandusz hallgatók által a látogatás alkalmával folytatott beszélgetés során közölt információk alapján jelenleg átlag kéthetente két tanóra (ti. négy kontakt óra) kötelező foglalkozást nyújt a Doktori Iskola, amely azonban a kötelezően előírt félévi 60 órának még a felét sem éri el. Az eseti jelleggel meghirdetett, illetve a Karon nem teljes munkaidőben foglalkoztatott oktatók által tartott tárgyakra, valamint a graduális képzésben is (túl)foglalkoztatott oktatók elfoglaltságára tekintettel akadozik a hallgatók és az oktatók kapcsolattartása és együttműködése, ami egyrészt a doktorandusz hallgatói létszám emelkedésével, másrészt több oktató közéleti szerepvállalásával csak tovább romlott az elmúlt években. Természetesen az eseti jellegű órákra és az előadó oktatók személyére figyelemmel nem biztosított a kontakt tanórákon nyújtott hallgatói teljesítmény egységes és következetes – vizsga jellegű – értékelése sem.

Összegzés:

A doktori képzés a tanrendi követelményeket leszámítva eleget tesz a jogszabály által előírt követelményeknek, sőt egyes szempontokból a jogász szakok párhuzamos akkreditációja során megvizsgált más Karok doktori képzéséhez képest többlet teljesítményt is fel tud mutatni; ugyanakkor az iskola rendszerű kontakt tanórákra épülő tanrend kidolgozása nem mellőzhető a jelenlegi szabályozásra figyelemmel.

Jogász szakok párhuzamos értékelése Pécsi Tudományegyetem (2006/4/IV/12. sz. MAB határozat)		Akkreditációs minősítés	
<u>Szak megnevezése:</u> a) munkajogi szakjogász: b) szakokl. politológus c) családjogi szakjogász: d) helyi jogszabály-szerkesztő e) Európa jogi szakjogász f) társasági jogi szakjogász g) szakokleveles képzések	<u>Oktatók száma:</u> a) 15 b) 10 c) 18 d) 10 e) 19 f) 10 g) 30-35 fő	Levelező tagozat	A
<u>Képzési szint:</u> szakirányú továbbképzés	<u>Hallgatók száma.</u> a) 58 b) 34 c) 41 d) 63 e) 157 f) 27 g) 184		

Szöveges értékelés

A PTE ÁJK-n 1990 óta önálló szervezeti egység, a Továbbképző Szekció, szervezi a szakirányú továbbképző programokat, melyeket főiskolai, illetve egyetemi alapvégzettségűek számára biztosítanak. Valamely tanfolyam megindításának feltétele általában az, hogy legalább 20 fő jelentkezzen.

A szakjogász képzés keretében Európa jogi, családjogi, munkajogi, társasági jogi, gazdasági büntetőjogi, valamint helyi jogszabály-szerkesztő és végül politológusi /szak/jogászképzés folyik.

A családjogi szakjogász-képzést 1999 óta egyedül a PTE ÁJK nyújtja. Az európai szakjogász-képzés az európai partner-egyetemekkel egyeztetett program alapján megy végbe. A munkajogi szakjogász-képzés oktatói között is több gyakorlati szakember található.

Szakirányú továbbképzés lehetőségét kínálja orvosok /fogorvosok, gyógyszerészek/, illetve közgazdászok, továbbá mérnökök számára további három kurzus.

A szakirányú, jogász profilú továbbképzésekben résztvevők mintegy egyharmada Pécssett doktorált. Ez azt mutatja, hogy a PTE ÁJK szóban forgó továbbképzési formái iránt a régió túl is, sőt főleg onnan mutatkozik meg nagyfokú érdeklődés. Problematikus, hogy egy állam- és jogtudományi kar politológusi szakoklevelet ad ki, s az is, hogy adott esetben a végzés előtt álló joghallgatók beiratkozását is elfogadják szakjogász kurzusra.